श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - आचार्य-१ (Sem_2) **प्रश्नपत्र-५** **गुणाः - ७०**

विषयः -प्राचीनराजनीति CE 4.2.2 **समयः - ११:०० तः ०२:००**

दिनाङ्कः - 22/04/2016 **सन्दर्भग्रन्थः - याज्ञवल्क्यस्मृतिः**

युनिट-१

प्रश्न-१ **व्यवहारलक्षणं विलिखय व्यवहारस्य भेदाः कति के च सन्तीति यथाग्रन्थं प्रतिपाद्यताम्।** **२०**

अथवा

उत्तरस्वरूपं प्रतिपाद्य चतुर्विधमुत्तरं यथाग्रन्थं विलिख्यताम्।

प्रश्न-२ **कस्याचिदेकस्य प्रश्नस्योत्तरं यथाग्रन्थं प्रदेयम्।** **१२**

(क) साक्षिप्रकरणस्य सारांशं सविशदं प्रतिपादयत।

(ख) सभेदं लेख्यं प्रतिपाद्य कीदृशं लेख्यं प्रमाणमिति विविच्यताम्।

प्रश्न-३ **अधस्तनप्रश्नेषु प्रश्नद्वयं यथाग्रन्थं समाधेयम्।** **०४**

(क) सप्तविधं ऋणादानं प्रतिपादयत।

(ख) उपनिधिद्रव्यलक्षणं विशदयत।

(ग) साक्षी वर्णिनां वधप्रसंगे किं वदेत्? कथञ्च?

युनिट-२

प्रश्न-४ **अधस्तनयोः श्लोकयोः कस्यचिदेकस्य व्याख्यानं यथागनर्थं विधेयम्।** **०४**

१. विभागं चेत् पिताकुर्यादिच्छया विभजेत्सुतान्।
ज्येष्ठं वा श्रेष्ठभागेन सर्वे वा स्युः समांशिनः॥

२. भाषानष्टौ तु महिषी सस्यघातस्य कारिणी।
दण्डनीया तदर्धं तु गौस्तदर्धमजाविलम्॥

प्रश्न-५ **सीमायाश्चातुर्विध्यं प्रतिपाद्य तद्विवादे निर्णयः तन्निर्णयसाधनान्युपायश्च यथाग्रन्थं निरूप्यन्ताम्।**

अथवा **०८**

स्वामिविक्रयप्रकरणस्य सारांशो यथाग्रन्थं निरूप्यताम्।

प्रश्न-६ **अधोलिखितेषु प्रश्नेषु केषाञ्चित् त्रयाणां प्रश्नानामुत्तराणि यथाग्रन्थं लिखत।** **०३**

१. दायशब्दस्य कोऽर्थः? स च कतिविधः?

२. विभागस्य लक्षणं किम्?

३. वानप्रस्थादीनां धने केऽधिकारिणस्सन्ति?

४. अदण्ड्याः पशवः के सन्ति?

५. व्यवहाराध्याये कति प्रकरणानि सन्ति?

यूनिट-३

प्रश्न-७ **यथाग्रन्थमतेवासिधर्मान् लिखत।** **०४**

अथवा

वाक्पारूष्यलक्षणं व्याख्याय तस्य त्रैविध्यं यथाग्रन्थं प्रतिपाद्यताम्।

प्रश्न-८ **कमपि विषयद्वयमवलम्ब्य टिप्पणीद्वयं यथाग्रन्थं विलिख्यताम्।** **०८**

१. दासः दास्यव्यवस्था च।

२. भृतिदानप्रकारः।

३. दण्डपारुण्यम्।

४. याज्ञवल्क्यस्मृतिपरिचयः।

प्रश्न-९ **केषाञ्चन त्रयाणां प्रश्नानामतिलघूत्तराणि यथाग्रन्थं प्रदेयानि।** **०३**

१. द्युतस्य स्वरूपं किम्?

२. कार्यचिन्तकाः कीदृशाः भवेयुः?

३. द्विगुणो दमः - इत्यस्य कोऽर्थः?

४. वेतनादानप्रकरणे कति श्लोकाः सन्ति?

५. कन्धरादिभङ्गे कः दण्डः?

यूनिट-४

प्रश्न-१० **साहसलक्षणं विलिख्य तस्य त्रैविध्यं यथाग्रन्थं प्रतिपादयत।** **०४**

अथवा

स्तेयलक्षणं प्रतिपाद्य तस्करग्रहणज्ञानोपापं यथाग्रन्थं प्रतिपादयत।

प्रश्न-११ **विक्रीयासम्प्रदानप्रकरणस्य सारांशं यथाग्रन्थं लिखत।** **१२**

अथवा

राजनिरुपितार्घे राजभागं प्रतिपाद्य शुल्कविषयं यथाग्रन्थं प्रतिपादयत।

प्रश्न-१२ **कयोश्चिद् द्वयोः प्रश्नयोः लघूत्तरं यथाग्रन्थं प्रदेयम्।** **०४**

१. राज्ञः कोशापहारे को दण्डः वर्तते?

२. राजासनारोहणस्य परिणामः कः?

३. व्यवहाराध्यास्य प्रथमचरमप्रकरणस्य नामधेयं लिखत।